

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 51
ISSUE 51

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 7 від 31.05.2022 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 51. – 772 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Бермес І.І.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Гриченко Г.З.** – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дугчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, заступник декана факультету народних інструментів (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор, професор кафедри (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з навчальної роботи (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. CSe., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту культури і мистецтв (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.
Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2022
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомря І.М., 2022

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 7 from 31.05.2022)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomrya]. – Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2022. – Issue 51. – 772 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Co-Editor, Doctor of History, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer at the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor, Head of the (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Deputy Dean of the Faculty of Folk Instruments (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomrya** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department (Uzhhorod National University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor, (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiiv** – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department (Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor, Head of the Department (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **Sytnyk O.M.** – Doctor of Historical Sciences, Professor, Professor at the Department (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevskia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskiyi** – Doctor of Arts, Professor, Head of the Department (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University); **O. Ustylenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Director of the Educational and Scientific Institute of Culture and Arts (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor, (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as Index Copernicus International.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 No 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

Based on the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine No 1290 dated 30.11.2021 (annex 3), the journal is included in the List of professional editions of Ukraine (category “B”) in the area of of Historical Sciences (032 - History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2022
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2022

УДК 746.392.7.091

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-29>

Олена САМБОРСЬКА,
orcid.org/0000-0002-1460-8311

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
Хмельницького національного університету
(Хмельницький, Україна) len4uk19911991@gmail.com*

ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИШИТОГО РУШНИКА «ДЕРЕВО ЖИТТЯ» ЗА МОТИВАМИ САМЧИКІВСЬКОГО РОЗПИСУ

У статті розкрито ідею та здійснено художньо-образне обґрунтування вишитого рушника «Дерево життя» за мотивами самчиківського розпису. Визначено особливості української народної вишивки. Зазначено, що під час дослідження зроблено спробу відтворити мотиви самчиківського розпису не на папері, а на полотні рушника, а виражальними засобами для цього послуговували шви української народної вишивки, зокрема, й ті, що поширені на території Подільського регіону. Розкрито значення рушників у житті людини. Акцентовано увагу на символах, зображених на вишитих рушниках. Аргументовано ідею розміщення мотивів самчиківського розпису саме на рушнику, адже без такого атрибуту не обходилась жодна важлива подія у житті людини. Задля досягнення мети дослідження було виготовлено вишитий рушник початковими та рушниковими швами, для якого було використано мотив самчиківського розпису «Дерево життя». Автором композиції самчиківського розпису є член Національної Спільки майстрів народного мистецтва України, талановитий майстер самчиківського розпису Віктор Раковський. Зазначено, що основним орнаментальним компонентом композиції для рушника є «Дерево», що займає увесь центральний простір кінців рушника. Проаналізовано значення мотивів «дерево життя», «вазон» у народному мистецтві, розкрито їх символіку. Встановлено, що мотиви «дерево життя» та «вазон» були найулюбленішими та найбільш розвинутими орнаментальними зображеннями не лише у вишивці, а й у самчиківському розписі. З'ясовано, що розробляючи такі мотиви народні майстри розпису уникають холодної симетрії, зберігаючи принцип відносної рівноваги зображення. Зауважено, що на вишитому в межах дослідження рушнику «Дерево життя» збережено асиметричність композиції, проте окремі елементи було трансформовано, укрупнено, враховуючи техніку виконання роботи – вишивка із застосуванням початкових та рушникових швів. Кольорову гаму композиції відтворено із невеликими відхиленнями у відтінках. Презентовано результат дослідження, виконаний в матеріалі – вишитий рушник «Дерево життя», за мотивами самчиківського розпису. Підсумовано, що ідея обраного художнього виробу засновується на традиціях української народної вишивки та самчиківського розпису.

Ключові слова: *рушник, вишивка, самчиківський розпис, художньо-образне обґрунтування, початкові та рушникові шви.*

Olena SAMBORSKA,
orcid.org/0000-0002-1460-8311

*PhD in Pedagogy,
Senior Lecturer at the Department of Technological and Professional Education and Decorative Arts
Khmelnitskyi National University
(Khmelnitskyi, Ukraine) len4uk19911991@gmail.com*

ARTISTIC AND FIGURATIVE SUBSTANTIATION OF THE EMBROIDERED TOWEL «TREE OF LIFE» MOTIVATED ON THE BASIS OF SAMCHIKISVSKY PAINTING

The article reveals the idea and artistic and figurative substantiation of the embroidered towel «Tree of Life» based on Samchykivsky painting. Peculiarities of Ukrainian folk embroidery are determined. It is noted that during the research an attempt was made to reproduce the motifs of Samchykivsky painting not on paper but on a towel, and the expressive means for this were seams of Ukrainian folk embroidery, in particular, those common in the Podillya region. The significance of such towels in human life is disclosed. Emphasis is made on the symbols depicted on the embroidered towels. The idea of placing the motives of Samchykivsky painting on a towel is argued, because no significant event in a person's life could do without such an attribute. In order to achieve the goal of the research, an embroidered towel was made with initial and towel seams, for which the motif of the Samchykivsky painting «Tree of Life» was used. The author of the composition of Samchykivsky painting is a member of the National Union of Folk Art Masters Of Ukraine, a talented master of Samchykivsky painting Victor Rakovsky. It is noted that the main ornamental component of the composition for the towel is «tree», which covers the entire central space of the ends of the towel. The significance of the motifs «tree

of life», «flowerpot» in folk art is analyzed, their symbolism is revealed. It has been established that the motifs «tree of life» and «flowerpot» were the most popular and most developed ornamental patterns not only in embroidery, but also in Samchykivsky painting. It was found that when developing such motifs, folk painters avoid cold symmetry, while maintaining the principle of relative balance of the image. It is noted that the asymmetry of the composition embroidered as part of the «Tree of Life» rifle is preserved, but some elements were transformed and enlarged, taking into account the technique of work - embroidery with the use of initial and towel seams. The color scheme of the composition is reproduced with slight deviations in shades. The result of the research set forth in the material is an embroidered towel «Tree of Life», based on Samchykivsky painting. It is concluded that the idea of the chosen artistic product is based on the traditions of Ukrainian folk embroidery and Samchykivsky painting.

Key words: towel, embroidery, Samchykivsky painting, artistic and figurative substantiation, initial and towel seams.

Постановка проблеми. Серед багатой мистецької спадщини вишивок усієї України своїм колоритом та орнаментикою, складною технікою виконання насамперед вирізняється подільська вишивка. Нею оздоблювали як одяг, так і різноманітні речі побутового вжитку, зокрема, й рушники.

Загалом, в українських вишитих рушниках відбилась культурна пам'ять нашої нації, оскільки їх орнаментальні мотиви містять прадавні магичні знаки, яким завжди надавалось важливе образно-символічне значення. З орнаментами вишитих рушників пов'язані образи добра, добробуту, краси, щастя, здоров'я, сили, захисту від усього злого і лихого у житті. Українські народні орнаментальні мотиви для вишивання розкривають складні питання світогляду, світосприйняття, світобачення, світорозуміння та світовідношення людини й навколишнього середовища.

Впродовж історичного й культурного розвитку Поділля у кожному його куточку склались свої локальні особливості, які проявлялись також і в орнаментальних мотивах і композиції, колористиці та техніках виконання вишивки, що дбайливо передавались з покоління в покоління. Кожний район, навіть кожне село вирізнялось своєю рідністю узорів. Тому вишивкою вважають не лише художнє оформлення речей, а й своєрідне світобачення, відтворене специфічними художніми засобами, дослідження якого є цікавим, необхідним, безкінечним й надзвичайно актуальним процесом.

Проте не лише вишивка, а й декоративний розпис містять в собі закодований у знаках-символах світогляд народу. Протягом століть в Україні формувалися регіональні особливості декоративного розпису із своєрідною образною стилістикою. Розписи, зокрема, самчиківський розпис, широко використовували для орнаменталізації житла, керамічних і дерев'яних виробів, у текстильній та порцеляново-фаянсовій промисловості, поліграфії.

Аналіз досліджень. Встановлено, що вишивку Подільського регіону досліджували такі відомі науковці як А. Прусевич, А. Зарембський, В. Гагенмейстер. Мистецтвознавиця Р. Захарчук-Чугай у книзі «Українська народна вишивка (західні

області України)» подала змістовну інформацію про подільську народну вишивку. Книги дослідників О. Гасюк і М. Степан «Художнє вишивання», «Українська вишивка: Альбом» мистецтвознавиці Т. Кари-Васильєвої та «Українська вишивка» авторства Т. Кари-Васильєвої й А. Чорноморець також розкривають особливості вишивки Подільського регіону. Характерні для Поділля узорі детально проаналізувала Дослідниця Л. Булгакова-Ситник у власній монографії «Подільська народна вишивка» презентувала результати детального аналізу орнаментальних зображень, притаманних вишивкам Поділля. Відомі на Поділлі техніки вишивання, характерні особливості подільської колористики й орнаментики описала дослідниця Г. Медведчук.

Український народний декоративний розпис досліджувався науковцями, серед яких М. Селівачов («Лексикон української орнаментики»), М. Кириченко («Український народний декоративний розпис»), Р. Захарчук-Чугай, Є. Антонович («Українське народне декоративне мистецтво»). На сьогоднішній час у науковій літературі можна зустріти обмаль праць, присвячених теоретичним дослідженням самчиківського розпису як одного із різновидів декоративного розпису, адже це явище більш локальне та знаходиться у стані відродження. Відомими майстрами самчиківського розпису є О. Пажимський, Г. Раковський, В. Раковський, С. Касьянов, В. Радочина, Я. Влащенко-Бернацька, О. Машевська, О. Полупан, Н. Луценко, А. Пан та інші.

Результати аналізу літературних джерел мистецького спрямування засвідчують потребу оновлення поглядів на традиційні види українського народного мистецтва. Зокрема, вчасними й актуальними для українського мистецтвознавства є дослідження давніх технік української народної вишивки та сучасних мотивів самчиківського розпису, результатом якого є їх збереження та відтворення у новому форматі.

Мета статті – розкрити ідею та здійснити художньо-образне обґрунтування вишитого рушника «Дерево життя» за мотивами самчиківського розпису.

Виклад основного матеріалу. Традиційна вишивка займає одне з найважливіших місць у збереженні та трансмісії етнокультурної спадщини української нації. Українська народна вишивка як етнокультурне явище, виражає генетичну пам'ять та першовитоки народу, вона сприяє самоусвідомленню етнофору, своїй ідентичності (Булгакова, 2000).

Відомо, що українська народна вишивка налічує більше 200 видів швів, які базуються на більше 20 техніках виконання, незліченну кількість орнаментів, мотивів, композицій, різнобарвну кольорову гамму. Як пише мистецтвознавиця, фольклористка та етнологиня Т. Кара-Васильєва, «Українська жінка вміє серцем відчувати навколишню красу і відтворювати це в узорах вишивки, ткацтва, килимарства, звичайне полотно перетворювати на витвір високого естетичного значення» (Кара-Васильєва, 1994). Кожна майстриня-вишивальниця намагалась зробити свій виріб кращим, імпровізувала – так відшліфовувалась майстерність та професіоналізм. Але будь-яка застосована новинка перебувала в рамках традиції декоративно-прикладного мистецтва народу: від матеріалів та обладнання до композицій, візерунків, орнаментів та кольорової гами (Сабол, 2013).

У нашому дослідженні було застосовано імпровізацію, адже реалізовано спробу відтворити мотиви самчиківського розпису не на папері, а на полотні рушника, а виражальними засобами для цього послуговували шви української народної вишивки, зокрема, й ті, що поширені на території Подільського регіону.

Основою для втілення творчого задуму послуговував саме рушник, адже вишивкою здавна оздоблювали не тільки одяг, а й рушники, фіранки, скатертину, хустки. Особливу увагу надавали рушникам – старовинним оберегам дому, родини. В Україні рушник – обов'язковий атрибут багатьох обрядів і ритуалів, пов'язаних з народженням, заручинами, похованням тощо (Соколовська, 2008: 114). Рушниками прикрашали образи, оселю, рушник оберігав у дорозі, воєнному поході, на рушникові з хлібом-сіллю зустрічали гостей, рушником перев'язували старостів, на рушник ставало молоде подружжя, з рушником приходили до породіллі вшанувати появу нової людини на світ, проводжали в останню путь, рушником накривали хліб на столі.

Крім обрядового значення, рушники мали і чисто практичне застосування. Відповідно до функцій, які вони виконували, рушники мали свої назви. Наприклад, для втирання обличчя і рук – утирач, посуду і стола – стирок, для прикрашення образів – покутник, для шлюбних церемо-

ній – весільний, для похорон – поховальний, для пов'язування сватів – плечовий тощо (Українська вишивка та вишивані рушники як частина української культури, 2022).

Рушники були своєрідною посвятою початку справи чи її закінчення, так, при зведенні хати рушниками застелялися підвалини, хлібом-сіллю на рушнику освячувався початок жнив, на рушниках опускалась домовина з небіжчиком, рушниками скріплювали купівлю-продаж тощо (Українська вишивка та вишивані рушники як частина української культури, 2022).

Особливе значення надавалося символам, зображеним на рушникові. Саме завдяки символічним зображенням можна розпізнати призначення того чи іншого рушника. Кольори та орнаменти рушників характерні регіональним особливостям, за якими розрізняють «подільські», «поліські», «київські», «гуцульські», «галицькі», «буковинські» (Соколовська, 2008: 114).

У давні часи вишивка носила оберегове значення, адже захищала родину та окремих людей від недобрих проявів природи і недоброзичливців, в узорі закладались символи, які налаштовували на процвітання, урожай, багатство, щастя тощо. Тобто вишивка мала, в першу чергу, сакральне значення. Вишивання часто мало магічну силу. Раніше вишивались майже всі предмети одягу: сорочки, корсетки, свитки, кожухи, спідниці, кептарі, хустини, очіпки, лучки, намітки, а також рушники, скатертини тощо (Сабол, 2013). З огляду на це, аргументовано ідею розміщення мотивів самчиківського розпису саме на рушнику, адже без такого атрибуту не обходилась жодна важлива подія у житті людини.

В традиційних орнаментах української вишивки спостерігаються фантазії як окремого майстра, так і колективу, бо народна творчість відшліфовувала ідеї та надбання багатьох попередніх виконавців художнього вишивання. Вишивка повноправно може виступати як скарбниця колективного генія (Сабол, 2013). Дотримуючись традицій української вишивки, зроблено спробу розмістити орнаментальну композицію, притаманну самчиківському розпису, на рушнику, а замість пензля та фарб використати голку та нитки.

Основним орнаментальним компонентом композиції для рушника є «Дерево», що займає увесь центральний простір кінців рушника. Це так зване «Дерево життя», «Світове дерево», «Святе дерево», «Дерево Роду», «Квітка», «Вазон», «Древо».

В Україні образ «Дерева життя» має чітке виражене фольклорне походження. Світове Дерево, Дерево Роду, Древо, Квітка, Вазон – все це наукові

та народні назви центрального символу у самчиківському розписі та українській вишивці, особливо рушниках. Древо символізує собою загалом Космос з усіма його проявами. Сягаючи своїм коренем неосяжних глибин витоків, воно розвивається в могутній прямий стовбур (вісь Всесвіту) з кроною, спрямованою вгору. Древо являє собою безсмертя, нескінченність Життя, його розмаїття. Воно стоїть понад часом (об'єднуючи минуле, сучасне і майбутнє) та простором (будучи центром Світу, включаючи всі плани Буття). Умовно Древо можна поділити на три частини – коріння, стовбур і крону, які співвідносяться з трьома світами: долинним (підземним), земним та горішнім (небо). У той же час на цьому образі відображено дуальність, полярність Світу – поєднання Духа і Матерії. Матерія являє собою коріння, стовбур, гілки (статична форма), як скелет дерева взимку. А Дух – це молоді гілки з листям, квіти, плоди, бруньки (динамічна субстанція), – дерево весною та влітку.

Багато дослідників мають власні погляди на трактування «Світового дерева», засновані на ґрунтовних дослідженнях орнаментальних мотивів. Науковець М. Селівачов у мотиві дерева життя вбачає людей Всесвіту з його кількома рівнями. А на галузках цих дерев, як зазначає М. Селівачов, присутні птахи-віщуни незнаного, що єднують видимі й невидимі світи. Він стверджує, що дерево життя пов'язується з жіночим сакральним зображенням, яке в міфології багатьох етносів уособлює прародительку богів і народів, ласкаву покровительку і захисницю всього суцього (Селівачов, 1996).

Дослідник І. Гончар, описуючи цей мотив, зазначає, що це – образні стилізовані казкові квіти у вигляді вазончика – дерева життя, на якому можна розпізнати рослинність України, оспівану та щедро опоетизовану в усній народній творчості. Тут можна побачити соняшник і калину, кетяги винограду та рожу, тюльпан і гвоздику, барвінок і дубові листочки, жолуді і суниці, вишні й вербове листя (Гончар, 1988).

Мистецтвознавиця Р. Захарчук-Чугай, аналізуючи мотив дерева життя, виділяє його варіанти (Захарчук-Чугай, 1988):

- звеличений узор, що заповнює майже всю площину кінців рушника;
- невеликий центр, обрамлений широкою каймою, а якій зображено ламану хвилясту лінію з укрупненими листопадними мотивами.

Авторка відзначила, що зображаючи дерево життя в різноманітному трактуванні, майстрині вишивки зуміли відобразити в ньому своє розу-

міння зростання дерева з міцної основи землі, виділити сильний стовбур і пишну крону, що сягає піднебесся. Вона відзначила також, що різновидність композиції дерева життя на рушниках створюють казкові птахи, які оберігають його. Вони переважно розміщені обабіч центрального стовбура над кроною дерев. Їм видно все земне і відкриті небесні простори. В усіх композиціях птахи трактовані узагальнено, так що важко відгадати їхні реальні форми (Захарчук-Чугай, 1988).

Мотиви «дерево життя» та «вазон» були найулюбленішими та найбільш розвинутими орнаментальними зображеннями й у самчиківському розписі (Кириченко, 2006). Варто зауважити, що розробляючи мотив дерева, вазона народні майстри розпису уникають холодної симетрії, зберігаючи принцип відносної рівноваги зображення.

Підбираючи ескіз для вишивання декоративного рушника, в якості критерія було покладено канони самчиківського розпису та української народної вишивки. У якості основного мотиву було використано фрагмент творчої роботи (див. рисунок 1), автором якої є член Національної Спільноти майстрів народного мистецтва України, директор Самчиківської дитячої художньої школи, талановитий майстер самчиківського розпису Віктор Раковський.

Задля досягнення мети дослідження було виготовлено вишитий рушник, для якого було використано мотив самчиківського розпису «Дерево життя» (див. рисунок 2).

Рис. 1. Самчиківський розпис, автор Віктор Раковський

Рис. 2. Фото вишитого рушника «Дерево життя» за мотивами самчиківського розпису (вишивку виконала Самборська О. В.)

У вишитому рушнику «Дерево життя» збережено асиметричність композиції, проте окремі елементи було трансформовано, укрупнено, враховуючи техніку виконання роботи – вишивка із застосуванням початкових та рушникових швів. Кольорову гаму композиції відтворено із невеликими відхиленнями у відтінках.

На вибір кольорової гами виконаного художнього виробу мали вплив традиційні кольори, що використовувались у народній вишивці та самчиківському розписі. В Україні існує багатоколірна, двоколірна, одноколірна вишивка. Основними ж кольорами у самчиківському розписі завжди були жовтий, зелений, синій, фіолетовий, коричневий, а також чорний, який особливо вживаний для розділення кольорів, а також їх підсилення та експресії на малюнку, червоний найбільше використовується в орнаментиці, як основний (Походження самчиківського розпису, 2020). Білий часто виступає фоновим кольором у самчиківському розписі, та й рушники здавна вишивали на білому полотні. Тому у нашому художньому виробі збережено білий як фоновий колір та багатоколірність (білий, жовтий, зелений, червоний, синій, коричневий, чорний та відтінки цих кольорів) для заповнення елементів, притаманну як вишивці, так і самчиківському розписі. Контури елементів виконано чорним кольором, адже таким чином він підсилює всі інші кольори, роблячи їх більш виразними.

Зокрема, варто розкрити семантичне значення кожного основного кольору, що міститься у вико-

наному художньому виробі – вишитому рушникові «Дерево життя», адже це є складовою художньо-образного обґрунтування роботи.

Білий – це колір сили, оскільки містить усі кольори. Він випромінює силу, енергію, саме тому в білому одязі людина швидко відпочиває, відновлює сили (Кардаш, 2014). Ємний білий колір є основним кольором, використовуваним для вишивки в якості фону і нижніх візерунків. Цей колір символізує енергію, силу, життя, духовну і фізичну чистоту. Білий колір – символ Бога-Отця. Білий колір вважається оберегом, що захищає людину від поганих людей і тяжких думок. Білий одяг, рушники та постільну білизну не пропускають до людини хвороби, нещастя, дозволяючи спокійно відпочити і набратися сил. Якщо йти в людне місце, то добре одягати білий одяг, оскільки він активно захищає.

Жовтий, а також золотий, займають в українській вишивці особливе місце. Вважається, що ці кольори символізують Сонце, небесний вогонь, сяйво Божественної мудрості, а також багатство. В українській традиційній вишивці не прийнято створювати орнаменти, виконані повністю з жовтих або золотистих ниток. Ці кольори чудово виглядають і доповнюють інші у багатобарвних орнаментах. Нерідко можна зустріти вишивки з орнаментами, що містять поєднання ниток червоного, жовтого і чорного кольорів, в регіонах Правобережної України – на Поділлі, в Черкаській та Київській області. Поділля використовує жовтий колір ниток і для вишивання біло-жовтих орнаментів. Люди заможні могли купувати чи вишивати ошатний одяг, прикрашений візерунками з використанням золотистих ниток (Символічність кольору в українській вишивці, 2021).

Зелений колір утворюється через поєднання синього та жовтого кольорів. Це поєднання закладає й значення кольору: це природа, царство рослин, що існує на межі неба – жовтий сонячний колір, та води – синій колір. Активний збуджувальний жовтий та заспокійливий гармонійний синій нейтралізують одне одного та доповнюють, разом переплітаються у зелений. Наступаюча дія жовтого та відступаючий рух синього залишають зелений на місці, в статичності, це пасивний колір. Він утримує у собі задоволення, спокій, витримку. Це не колір руху та динаміки, це колір потенційної енергії, акумульованої, але не діючої, він вказує на внутрішній потенціал, але не дає йому виходу назовні (Символічність кольору в українській вишивці, 2021). Зелений вважають кольором пробудження, життя, молодості, зростання й сили.

Червоний вважається найбільш емоційно насиченим кольором. Червоний привертає до себе

увагу. Чистий червоний колір – це колір тривоги і збудження, проте його відтінки діють заспокійливо. Червоний колір з одного боку символізує радість, красу, любов і повноту життя, а з іншого – ворожнечу, помсту, війну. Червоний колір, так як і білий, є сильним, порівняно з іншими кольорами найбільш активний. Він випромінює енергію, тому часто використовується у весільних рушниках. Його захисна функція є просто неперевершеною (Кардаш, 2014). Він зустрічається частіше і в більшій кількості, ніж інші кольори. Основною причиною цієї переваги є його ошатність, яскравість, виразність. Червоний колір – символ чоловічого начала в природі. Він висловлює стихію Вогню – такий же яскравий, гарячий, зігріваючий. Нерідко червоний колір в орнаменті являв собою кров, яку проливали хоробрі українські воїни в битвах за свій народ (Символічність кольору в українській вишивці, 2021). Домінує червоний колір й на більшості весільних рушників, так як є символом любові, радості, безперервності роду та кровної спорідненості.

Українська вишивка з використанням червоного та синього кольорів символізує єдність і сполучуваність протилежних стихій – Вогню і Води, які представляють активне, гаряче чоловіче і пасивне, холодне жіноче природний початок. Синій колір доповнює червоний орнамент, виступаючи як символ жіночого начала, пов'язаного зі стихією Води. Українські вишивальниці найчастіше використовували синій колір для створення орнаментів на рушниках, іноді повністю синьою ниткою, але частіше все-таки поєднували з червоним кольором. Таке поєднання характерно, в основному, Правобережним регіонам України, особливо часто воно зустрічається на Поділлі (Символічність кольору в українській вишивці, 2021). Вважається, що поєднання в орнаменті синього та червоного кольорів з'явилося у народній вишивці значно раніше, аніж поєднання червоного з чорним.

Блакитний колір у вишивці – це колір творчості та індивідуальності, благополуччя та стабільності, втілення духу Істини. Це колір прохолоди і деякої пасивності (Символічність кольору в українській вишивці, 2021). Подібний ефект пояснюється асоціаціями з холодною водою і льодом.

Інший колір, який присутній у художній роботі – це коричневий. Люди сприймають його як колір землі, кори дерев – тобто колір природи. Це колір впевненості та непохитності, стабільності та згуртованості, надійності, зручності та

стійкості. Коричневий – це колір людей зрілого віку і зрілих рішень. Людина, що знаходиться під впливом коричневого кольору, надзвичайно наполеглива, не схильна багато хвилюватися і вважає, що життя складніше, ніж здається на перший погляд (Символічність кольору в українській вишивці, 2021). Колір діє як експансивний імпульс, якому бракує життєвої енергії червоного кольору та створює спокійний настрій.

Чорний колір, як антипод білого, навпаки – вбирає в себе енергію, інформацію. Старші люди, які є хранителями мудрості, носили чорноколірні вишивки, тобто утримували в собі інформацію. У більшості регіонів України весільні сорочки вишивали низинковим орнаментом лише чорного кольору. Чорний – це також колір землі, багатства, колір урочистості. Це дещо змінює усвідомлення у сучасників асоціацію цього кольору з трауром і смутком (Кардаш, 2014). Чорний також вважається кольором осягнення та універсальним кольором елегантності.

З метою надання більшої виразності та декоративності композиції вишитого рушника «Дерево життя» за мотивами самчиківського розпису для оздоблення використано такий декоративний елемент як торочки.

Висновки. Таким чином, встановлено, що ідею та художньо-образне рішення композиції вишитого декоративного рушника «Дерево життя» засновано на традиціях української народної культури, що включає і духовні, і матеріальні аспекти, а саме сакрального змісту самчиківського декоративного розпису та давніх традицій вишивання початковими та рушниковими швами, які виникли давно на теренах подільського краю і мають розвиток в сучасному декоративному мистецтві. Практичний аспект дослідження включає в себе виготовлення вишитого рушника «Дерево життя» в матеріалі, що підтверджує можливість синтезу двох видів декоративного мистецтва – вишивки та самчиківського розпису. Результати проведеного дослідження будуть використані в процесі фахової підготовки майбутніх художників (бакалаврів) декоративного мистецтва у Хмельницькому національному університеті.

Стаття не вичерпує усіх аспектів досліджуваної проблеми. Перспективним напрямом подальшого дослідження є розроблення авторських композицій за канонами самчиківського розпису, їх обґрунтування та втілення в матеріалі за допомогою опанування нових технік української народної вишивки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Булгакова Л. П. Етнокультурна характеристика народної вишивки Поділля (кінець XIX – 30-і роки XX ст.) : автореф. дис. ... канд. істор. наук : 07.00.05. Київ, 2000. 20 с.
2. Кара-Васильєва Т. В. Українська сорочка Томоріс. Київ, 1994. 232 с.
3. Сабол Д. М. Психологічний феномен української народної вишивки. *Психологічні науки: проблеми і здобутки*. 2013. Вип. 4. С. 172–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pnpz_2013_4_16 (дата звернення: 25.03.2022).
4. Соколовська К. Традиційні художні символи вишивки і пісенного фольклору. *Персонал*. 2008. № 1. С. 114–118.
5. Українська вишивка та вишивані рушники як частина української культури. *Освіта.ua*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11391/> (дата звернення: 21.04.2022).
6. Селівачов М. Р. Українська народна орнаментика XIX–XX ст. (Іконографія, номінація, стилістика, типологія) : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознав.: 17.00.06. Київ, 1996. 45 с.
7. Гончар І. М. Доля на рушникові. *Україна*. 1988. № 21. С. 24–28.
8. Захарчук-Чугай Р. В. Українська народна вишивка. Західні області УРСР. Київ : Nauk. dumka, 1988. 190 с.
9. Кириченко М. А. Український народний декоративний розпис : навч. посіб. Київ: «Знання-Прес», 2006. 228 с.
10. Походження самчиківського розпису, його сучасний стан та символіка. *Науковий блог: Національний університет «Острозька академія»*. URL: <https://cutt.ly/cH5GGse> (дата звернення: 19.03.2020).
11. Кардаш Н. В. Використання семантики української вишивки у декоруванні сучасного одягу. *Наукові записки [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]. Серія: Педагогічні та історичні науки*. 2014. Вип. СХХІІ (122). С. 54–65.
12. Символічність кольору в українській вишивці. *Етнохата*. URL: <https://cutt.ly/YH5HrMC> (дата звернення: 12.07.2021).

REFERENCES

1. Bulhakova L. P. Etnokulturna kharakterystyka narodnoi vyshyvky Podillia (kinets XIX – 30-i roky XX st.) [Ethnocultural characteristics of folk embroidery of Podillya (end of XIX - 30s of XX century)]: avtoref. dys. ... kand. istor. nauk : 07.00.05. Kyiv, 2000. 20 p. [in Ukrainian].
2. Kara-Vasyliieva T. V. Ukrainska sorochka Tomoris [Ukrainian shirt Tomoris]. Kyiv, 1994. 232 p. [in Ukrainian].
3. Sabol D. M. Psykholohichni fenomen ukrainskoi narodnoi vyshyvky [Psychological phenomenon of Ukrainian folk embroidery]. *Psykholohichni nauky: problemy i zdobutky*. 2013. Vyp. 4. pp. 172–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pnpz_2013_4_16 (data zvernennia: 25.03.2022) [in Ukrainian].
4. Sokolovska K. Tradytiini khudozhni symvoly vyshyvky i pisennoho folkloru [Traditional artistic symbols of embroidery and song folklore]. *Personal*. 2008. №1. pp. 114–118 [in Ukrainian].
5. Ukrainska vyshyvka ta vyshyvani rushnyky yak chastyna ukrainskoi kultury [Ukrainian embroidery and embroidered towels as part of Ukrainian culture]. *Osvita.ua*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11391/> (data zvernennia: 21.04.2022) [in Ukrainian].
6. Selivachov M. R. Ukrainska narodna ornamentiika XIX–XX st. (Ikonohrafiia, nominatsiia, stylistyka, typolohiia) [Ukrainian folk ornaments of the XIX-XX centuries. (Iconography, nomination, stylistics, typology)]: avtoref. dys. ... d-ra mystetstvoznnav.: 17.00.06. Kyiv. 1996. 45 p. [in Ukrainian].
7. Honchar I. M. Dolia na rushnykovi [Fate on a towel]. *Ukraina*. 1988. № 21. pp. 24–28.
8. Zakharchuk-Chuhai R. V. Ukrainska narodna vyshyvka. Zakhidni oblasti URSR [Ukrainian folk embroidery. Western regions of the USSR]. Kyiv : Nauk. dumka, 1988. 190 p/ [in Ukrainian].
9. Kyrychenko M. A. Ukrainskyi narodnyi dekoratyvnyi rozpys [Ukrainian folk decorative painting]: navch. posib. Kyiv: «Znannia-Pris», 2006. 228 p. [in Ukrainian].
10. Pokhodzhennia samchikovskoho rozpysu, yoho suchasnyi stan ta symbolika [The origin of Samchyk's painting, its current state and symbolism]. *Naukovyi bloh: Natsionalnyi universytet «Ostrozka akademiia»*. URL: <https://cutt.ly/cH5GGse> (data zvernennia: 19.03.2020) [in Ukrainian].
11. Kardash N. V. Vykorystannia semantyky ukrainskoi vyshyvky u dekoruvanni suchasnoho odiahu [The use of semantics of Ukrainian embroidery in the decoration of modern clothing]. *Naukovi zapysky [Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova]. Serii: Pedahohichni ta istorychni nauky*. 2014. Vyp. СХХІІ (122). P. 54–65 [in Ukrainian].
12. Symvolichnist koloru v ukrainskii vyshyvtsi [Symbolism of color in Ukrainian embroidery]. *Etnokhata*. URL: <https://cutt.ly/YH5HrMC> (data zvernennia: 12.07.2021) [in Ukrainian].

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Павло АРТИМИШИН, Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ Українські революції кінця ХХ – початку ХХІ ст.: причини та наслідки.....	4
Лідія БІЛЧЕНКО Історіографія дослідження системи каторжних тюрем України (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)...	19
Микола ГЕТЬМАНЧУК, Галина ЛУЦИШИН Ставлення політичної еліти Російської Федерації до незалежності України на етапі становлення українсько-російських міждержавних відносин (1991 – 2000 рр.).....	25
Святослав ІВАНЬО Пропольські наративи вивчення та популяризації історії Львова як ключовий аспект культурно-просвітницької діяльності товариства любителів історії Львова (1906 – 1939).....	34
Денис КРАСНОСЛЕЦЬКИЙ Період ув'язнення та заслання дружини отамана Якова Гольчевського Марії Шуматій (1922 – 1927).....	40
Юлія КУРДИНА Українці в Бразилії: нариси життєпису інженера-випускника Львівської політехніки Павла Борушенка.	46
Олександр МАЛЕЦЬ, Василь КАЛІЙ, Наталія МАЛЕЦЬ Формування української ідентичності у закарпатських русинів-українців другої половини ХІХ – початку ХХ століття.....	53
Віолета МОНСЕВИЧ Українська військова історія у батальному живописі Андрія Серебрякова.....	61
Микола ПРИХОДЬКО Кристалізація народно-демократичного руху на польських землях наприкінці 19 ст. – першій чверті 20 ст. в призмі партійної преси.....	67
Леррі РОНАЙ Забезпечення релігійної свободи та конфесійної рівноправності в Угорщині у міжвоєнний період.....	73
Лариса ФІЛОРЕТОВА, Артем БЕЗШКУРЕНКО Окремі аспекти будівництва ліній електричного трамваю у місті Єлисаветграді наприкінці ХІХ століття.....	77
Євген ХАН Рашизм як політична ідеологія та соціальна практика в сучасній Російській Федерації.....	83

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Assiya BORANGULOVA, Andriy DUSHNIY On the issue of working on a musical work in the class of instrumental training (bayan / accordion).....	90
Ольга БУГА Костянтин Мясков. Принципи вільної обробки народних пісень.....	97
Сергій ВАВРИЩУК Хорова театралізація творів інструментальної генези (на прикладі проекту «Симфонічні танці Мирослава Скорика» камерного хору «Київ»).....	102
Ольга ДЄТОЧКА Особливості формотворення тонкокерамічних чайників Британії другої половини ХVІІ – першої половини ХІХ століть.....	110
Анна ДРОБИШ «Сатири» Леоніда Лісовського: жанрово-стильовий аспект.....	118
Оксана ЗАХАРОВА Атрибуція мистецьких творів радянського дипломатичного подарункового фонду.....	127
Ольга ЩЕНКО Виконавська особистість в українській вокально-естрадній творчості ХХІ ст.....	133

Ольга КОЗІЙ, Леся ТАРАСЮК Робота над художнім образом у вокальних творах.....	142
Ірина КОНДРАТЕНКО, Лариса РОГОВЕЦЬ, Раїса БОРЩ Організація музичними факультетами освітнього процесу під час війни.....	148
Анатолій КОРОЛЬ Теоретичні основи зображення верхніх кінцівок людини та практична реалізація їх у студії «Вечірній малюнок».....	156
Юлія МАЛЕЖИК, Таїсія ПЕРЕТРУХІНА Тенденції дизайнерського еко-арту у сучасному українському мистецтві.....	163
Христина НАГОРНЯК Маловідомі імена в мистецтвознавчих працях Володимира Луканя.....	168
Катерина НІКОЛАЄВА Особливості індивідуального стилю та композиторської манери Володимира Івасюка на прикладі його вокальних творів.....	173
Юлія ПАНЧЕНКО Культура як двигун економічного зростання в Україні.....	178
Микита ПЕРЦОВ Специфіка опанування дисципліни «Читання хорових партитур».....	183
Ірина ПОЛЬСЬКА Система фортепіанного виконавства: жанрова специфіка та типологія.....	188
Олена САМБОРСЬКА Художньо-образне обґрунтування вишитого рушника «дерево життя» за мотивами Самчиківського розпису.....	195
Леся СЕМЧУК Домінуючі кольори у художній системі народного вбрання Гуцульщини другої половини ХІХ століття.....	202
Володимир СИДОРЧЕНКО Трактовка інструментів мідної духової групи у першому оркестровому концерті «Музичний дарунок Києву» Івана Карабиця.....	208
Інна СТАШЕВСЬКА Основні детермінанти й тенденції розвитку жанру дитячої пісні в німецькій культурі кінця ХVІ – ХVІІІ століття.....	213
Лариса ШЕМЕТ Соціокультурний контекст еволюції акордеонного мистецтва у США.....	220
Тетяна ШТИКАЛО, Дмитро ВЕЛИЧКО Образ героя в скульптурному мистецтві.....	227

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Валерія ГАВРИЛЕНКО, Валерія КОЛОМІЄЦЬ Особливості перекладознавчого аспекту явища кліше у документах підмови юриспруденції.....	233
Оксана ГНАТЮК Творчість Василя Стефаника в дискурсі світового літературного процесу кінця ХІХ – початку ХХ століть.....	238
Ольга ГОЙДА Використання англіцизмів у сучасній німецькій мові.....	243
Наталія ГОЛУБЕНКО Когнітивно-дискурсивні особливості функціонування лексичних засобів вираження модальності в інтерсеміотичному перекладі.....	250
Аліна ГОНЧАРЕНКО Теонімна лексика у Києво-Печерському патерику.....	255

Юлія ГРИЦУК	
Адаптація комп'ютерно-інформаційного сервісу «STIMULUS» до процедури опрацювання результатів психолінгвістичного експерименту.....	261
Андрій ГУРДУЗ	
Концептуалізм роману Стивена Шеррила «Мінотавр вийшов покурити»	266
Ольга ДЕРГАЧОВА	
Очі як виразник психосвіту героя (на матеріалі творчого доробку Олександра Жовни).....	272
Oksana DYNDAARENKO	
Auldous Huxely as a literary prophet: from Utopia to Anti-Utopia (Dystopia).....	277
Оксана ДОБРОВОЛЬСЬКА	
Функційна асиміляція нормандських запозичень в середньоанглійській мові: хронологічний аспект.....	283
Ольга ДОЛГУШЕВА, Тетяна КІБАЛЬНИКОВА	
Медіативна компетентність у професійно-орієнтованому мовленні студентів, які вивчають англійську мову як фах.....	291
Olesia YENOROVA, Anna ZINCHENKO, Oksana TURYSHEVA	
The semantics of terrorism: notional profile of language expression.....	297
Olga LYTVYUNENKO, Olga RYZHCHENKO	
Ways of mastering scientific terminology in the process of studying English as a foreign language by students of non-philological specialties.....	304
Viktorii LIULKA, Alla DEDUKHNO	
Communicative strategies of English within the framework of the learning discourse.....	309
Ірина МАЛИШІВСЬКА, Ольга БЛІИК, Наталія ПИЛЯЧИК	
«Амстердам» Ієна Мак'юена в контексті екфрастичного дискурсу.....	315
Вікторія МИХАЙЛЕНКО	
Микола Чирський – самотній митець української діаспори.....	322
Любов МІРОШНІЧЕНКО	
Своєрідність жіночих образів у збірці «Руки і душа» Мирослава Дочинця.....	327
Yevhenia NIKIFOROVA, Olena POPIVNIAK, Elizaveta GALITSKA	
Semantic space of the perfume and cosmetic names.....	333
Наталія ПАВЛИК	
Образ Тараса Шевченка в проєкціях негативу.....	344
Валентина СОТНИКОВА	
Авторська концепція митця і мистецтва за Володимиром Базилевським.....	351
Svitlana FEDORENKO, Olga BESKLETNA	
Radicalization of Russian political discourse.....	358
Ольга ФЕДЬКО	
Формування комунікативної компетенції студентів-іноземців у процесі вивчення української мови.....	363
Іванна ФЕЦКО	
Лінгвістичні аспекти аналізу терміносистеми природничомузейної справи.....	367
Лілія ШКОЛЯР, Євгенія ДЕГТЯРЬОВА, Володимир ХМЕЛЬ	
Підручник французької мови. Концепція та структура (на матеріалі підручника В.В. Хмеля «Communication dans le domaine des relations économiques internationales»).....	374
Лариса ЯРОВА, Ганна ПОЛЩУК	
Мовні особливості заголовного комплексу мережевого новинного тексту.....	380
Олена ЯРЦЕВА, Ірина МОРОЗОВА	
Лінгвальні принципи профілювання віртуальної особистості.....	386

ПЕДАГОГІКА

Айше Эмре АЛТЫНАЙ	
Использование активных и интерактивных методов обучения в подготовке педагогических кадров.....	393

Ірина АПРЕЛЄВА, Світлана КОЛОСОВА Характеристика особистості педагога у контексті реалізації принципів та ідей педагогіки партнерства..	399
Алла БАРБИНОВА Розвиток інформаційно-цифрової компетентності майбутніх менеджерів освіти в умовах інноваційної освітньої діяльності.....	408
Тетяна БЕЛІНСЬКА, Людмила ВАСИЛЕВСЬКА-СКУПА, Лоліта КОСТЮК Використання інтерактивних методів на уроках музичного мистецтва як засобу формування soft skills в учнів початкової школи.....	414
Олена БЄЛОВА Діагностика мотиваційної спрямованості дітей старшого дошкільного віку з логопатологією.....	419
Ліна БІЛОУС Гуманітаризація вищої технічної освіти України: дослідження у вітчизняній науковій періодиці.....	424
Леся ГАПОН, Ольга ПЕТРИШИНА Формувальне оцінювання на уроках української мови й літератури в контексті впровадження Нової української школи.....	433
Лариса ГАРЦУНОВА, Лариса АНДРЕЙКО Використання ІКТ у професійній підготовці перекладачів: створення сайта-портфоліо.....	442
Олександр ГНИДЮК, Олександр ШТИКУН, Андрій ПОРЯДКО Проблеми організації фізичної підготовки країн-вихідців Радянського Союзу.....	447
Сяофен ГО, Тетяна ОСАДЧА Поліфункціональний підхід як засада забезпечення вокально-фахової і диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.....	456
Людмила ГОНЧАР Теоретична інтерпретація сімейно-спрямованих очікувань сучасної учнівської молоді.....	463
Олена ГОРДІЄНКО Проблема вивчення українського мистецтва слова у взаємозв'язках із зарубіжною літературою в історичному аспекті.....	468
Вікторія ГРИНЬКО, Валентина МАТІЯШ, Зоряна ВАКОЛЯ Формування національної та громадянської свідомості здобувачів початкової освіти засобами педагогічного краєзнавства.....	474
Тахмина Биннат ДЖАББАРОВА Критерии формирования нового педагогического мышления.....	482
Ярослав ДОЛГІХ Музична практика фахівців музичного мистецтва крізь призму теорії соціокультурної діяльності.....	490
Любов ДОЛЬНІКОВА, Ірина ГУДЗЬ Чинники формування і розвитку творчості на основі технічної грамотності.....	499
Галина ЗАЛУЦЬКА Історія викладання іноземних мов у національному університеті «Львівська політехніка» у 1816 – 1939 рр.....	505
Кенуль Яшар ИСКЕНДЕРОВА Особенности экспериментального обучения при изучении временных форм английского языка.....	512
Christos KATIS The professional development of teachers in Greece: a critical overview of the concept.....	520
Oksana KINDZHYBALA The content of Korean-speaking linguistic and socio-cultural competence in the speech of future philologist..	528
Тетяна КНИШ, Алла КОЗАК, Оксана ІВАНАШКО Психолого-педагогічні особливості адаптації освітнього процесу в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану.....	534
Андрій КОВАЛЕНКО, Людмила ГЛУШОК Інтеграція видів мовленнєвої діяльності в контексті комунікативного методу навчання іноземної мови у базовій середній школі.....	542

Анна КОВТУН, Марина КОРДУБАН Організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до застосування музики в художньо-естетичному вихованні дітей старшого дошкільного віку.....	548
Алла КОНДРАШОВА, Ірина НАЗАРЕНКО, Наталія ДЕМ'ЯНЮК Роль інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов студентами технічних ЗВО.....	555
Лариса КОСТЕНКО, Тетяна ОКОЛЬНИЧА Естетичне виховання учнів закладів середньої освіти в позанавчальній діяльності в Херсонській губернії (друга половина XIX – початок XX століття).....	564
Світлана ЛАЗАРЕНКО Ігрові методи та технології у процесі викладання української мови як іноземної.....	570
Леся ЛИМАР Методичні особливості формування англійської комунікативної академічної компетентності у майбутніх докторів філософії медиків дистанційно.....	575
Алла ЛИТВИНЕНКО Інформаційні технології у професійній діяльності культуролога.....	580
Світлана ЛУК'ЯНЧУК, Марина КОМОГорова Формування іншомовної комунікативної компетентності в здобувачів освіти педагогічних ЗВО: практичний досвід.....	586
Дмитро МАЗІН, Людмила НЕСТЕРЕНКО Способи налагодження психологічного контакту у ході викладання професійно-орієнтованої іноземної мови (на прикладі англійської мови).....	591
Олег МАЛИШЕВСЬКИЙ, Юлія ГВОЗДЕЦЬКА Дослідження окремих аспектів генезису поняття «професійна культура».....	598
Олександра МАРКІВ, Оксана ЗАРІВНА, Іван МАРКІВ Коментар як інструмент маніпулювання суспільною свідомістю в умовах війни (до питання інформаційно-психологічних операцій).....	604
Алла МОРЕНЦОВА Саморегульоване навчання у закладах вищої освіти.....	610
Фирида Фирудин кызы МУСТАФАЕВА Роль моделювання в обученні математики в початковій школі.....	615
Людмила НОВАКІВСЬКА Практичне застосування письмових вправ як передумова творчої діяльності учнів у педагогічній спадщині І. Гаврилова.....	620
Тетяна НОСАЧЕНКО, Олена ШПИТАЛЬОВА Формування візуальної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва засобами флористичного дизайну	625
Ірина ОЗЬМІНСЬКА Вплив інноваційних технологій на мотивацію та результативність вивчення іноземної мови.....	632
Магдалина ОПАЧКО, Мар'яна МАРУСИНЕЦЬ Сучасні тенденції підготовки педагогічних кадрів у полікультурному просторі США.....	638
Анна ПАВЛЮК Мовна картина світу в сучасних підручниках з німецької мови для середніх шкіл.....	644
Антоніна ПАК Формування соціокультурної компетенції у процесі вивчення корейської мови у ВНЗ.....	651
Оксана ПАСЬКО, Світлана ДОНЧЕНКО Здійснення міждисциплінарного зв'язку композиції та кольорознавства в процесі підготовки майбутніх дизайнерів.....	657
Тетяна ПИЛАЄВА, Ауріка ЛЕЩІНСЬКА Використання відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови як засобу формування комунікативної компетенції.....	661

Марина РИЖЕНКО, Олена АНІСЕНКО, Ольга ГНАТИШЕВА Використання подкастів для розвитку навичок говоріння та аудіювання при вивченні іноземних мов.....	668
Олена САЛІ Дистанційне навчання як одна з форм формування іншомовної соціокультурної компетентності майбутніх філологів.....	675
Марина СИДОРОВИЧ Упровадження STEM-освіти як міждисциплінарного підходу засобами науково-дослідницької діяльності здобувачів у підготовку майбутніх вчителів біології.....	681
Наталія СИМОНЕНКО Особливості застосування технології «перевернутого класу» у вищій медичній освіті США.....	688
Тамара ТУРЧИН, Тетяна ФОРОСТЮК, Віталій ФОРОСТЮК Формування професійної компетентності майбутнього педагогічного працівника в умовах дуальної освіти.....	694
Андрій УЛЩЕНКО, Віолетта УЛЩЕНКО Особливості застосування імерсійних технологій навчання у вищій освіті.....	702
Галина ЦИГУРА Специфіка організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до освітньої діяльності для сталого розвитку.....	711
Наталія ЧЕРНИШОВА Впровадження елементів CLIL під час викладання англійської мови студентам немовних спеціальностей.....	717
Ольга ЧЕРНОВОЛ Міжнародний та національний досвід підготовки іноземних студентів медичних спеціальностей до професійного спілкування за дистанційною формою навчання.....	722
Olena SHEKHRA TOVA, Tetiana POHORIELOVA Developing future foreign language teachers professional competence by creating a favorable educational environment.....	730
Тетяна ШВЕЦЬ, Наталія ШВЕЦЬ, Олександр ШВЕЦЬ Методика формування лінгвокраїнознавчої компетенції майбутніх учителів іноземних мов закладів загальної середньої освіти (лінгвістичний аспект).....	738
Ганна ШЕВЧУК Українська освіта в умовах викликів воєнного часу.....	745

РЕЦЕНЗІЇ

Іван ЗИМОМРЯ, Марія ЯКУБОВСЬКА, Микола ЗИМОМРЯ Моделі людиноцентричної педагогіки в польсько-українському науковому діалозі.....	750
Віталій ТЕЛЬВАК Нова праця про інтелектуальну культуру української еміграції: академічна традиція українського зарубіжжя: історія і сучасність.....	755

CONTENTS

HISTORY

Pavlo ARTYMYSHYN, Vasyl ILNYTSKYI Ukrainian revolutions of the late 20th – early 21st century: causes and consequences.....	4
Lidiia BILICHENKO Historiography of the study of the system of penal prisons of Ukraine (second half of XIX – early XX century)...	19
Mykola HETMANCHUK, Halyna LUTSYSHYN The attitude of the political elite of the Russian Federation to the independence of Ukraine at the stage of formation of Ukrainian – Russian interstate relations (1991 – 2000).....	25
Sviatoslav IVANO Proplan narratives of studying and popularization of the history of Lviv as a key aspect of the cultural and educational activity of the society of Lviv history lovers.....	34
Denys KRASNOSILETSKYI Period of conclusion and reference of wife of ataman of Yakiv Holchevskiy of Maria Shumatiyi (1922 – 1927).....	40
Yuliia KURDYNA Ukrainians in Brazil: life path sketches of Pavlo Borushenko, a Lviv Polytechnic graduate engineer.....	46
Oleksandr MALETS, Vasyl KALIY, Natalia MALETS Formation of Ukrainian identity in transcarpathian rusyns-ukrainians of the second half of the XIX – early XX century.....	53
Violeta MONSEVICH Ukrainian military history in battle painting Andriy Serebryakov.....	61
Mykola PRYKHODKO Crystalization of the people's democratic movement in the Polish lands at the end of the 19th century-first quarter of the 20th century in the prism of the party press.....	67
Lerri RONAI Ensuring religious freedom and religious equality in Hungary in the interwar period.....	73
Larysa FILORETOVA, Artem BEZSHKURENKO Certain aspects of construction of electric tram lines in the city of Yelisavetgrad at the end of the nineteenth century.....	77
Yevhen KHAN Rashism as political ideology and social practice in the modern Russian Federation.....	83

ART STUDIES

Assiya BORANGULOVA, Andriy DUSHNIY On the issue of working on a musical work in the class of instrumental training (bayan / accordion).....	90
Olha BUHA Konstantin Myaskov. Principles of free processing of folk songs.....	97
Serhii VAVRYSHCHUK Choral theatricalization of works of instrumental genesis (on the example of the project «Symphonic dances of Myroslav Skoryk» of the chamber choir «Kyiv»).....	102
Olha DIETCHKA Features of the formation of fine ceramic teapots of Britain in the second half of the XVII – first half of the XIX centuries.....	110
Anna DROBYSH Leonid Lysovsky's “Satires”: genre and style aspects.....	118
Oksana ZAKHAROVA Attribution of works of art of the Soviet diplomatic gift fund.....	127

Olga ISHCENKO	
Performance personality in Ukrainian vocal and various arts of the XXI century.....	133
Olga KOZII, Lesya TARASYUK	
Work on the artistic image in vocal works.....	142
Iryna KONDRATENKO, Larysa ROHOVETS, Raisa BORSHCH	
Education process organization during the war by the musical faculties.....	148
Anatoliy KOROL	
Theoretical bases of the description of upper limbs of an individual and their practical implementation at the studio «Evening drawing».....	156
Yuliia MALEZHYK, Taisiia PERETRUKHINA	
Tendencies of eco-art in contemporary Ukrainian art.....	163
Khrystyna NAHORNYAK	
Little-known names in Volodymyr Lukan's research works on art.....	168
Kateryna NIKOLAIEVA	
Features of Volodymyr Ivasiuk's individual style and composer's manner on the example of his vocal works....	173
Iuliya PANCHENKO	
Culture as the engine of economic growth in Ukraine.....	178
Nikita PERTSOV	
Specifics of mastering the discipline «Reading of choral score».....	183
Irina POLSKA	
System of the piano performing art: genre specifics and typology.....	188
Olena SAMBORSKA	
Artistic and figurative substantiation of the embroidered towel «tree of life» motivated on the basis of Samchikivsky painting.....	195
Lesia SEMCHUK	
Dominant colors in the artistic system of the folk clothing of the Hutsul region in the second half of the XIX century.....	202
Volodymyr SYDORCHENKO	
Interpretation brass wind of Ivan Karabyts' first concert for orchestra «Music gift for Kyiv»	208
Inna STASHEVSKA	
The main determinants and tendencies of the development of the genre of children's songs in German culture at the end of the XVI – XVIII centuries.....	213
Larysa SHEMET	
Sociocultural context of the evolution of accordion art in the United States.....	220
Tetiana SHTYKALO, Dmytro VELICHKO	
The image of the hero in sculptural art.....	227

LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES

Valeriia HAVRYLENKO, Valeriia KOLOMIETS	
The peculiarities of the translation aspect of the cliché phenomenon in the documents of law field	233
Oksana HNATIUK	
Creative work of Vasyl Stefanyk in the discourse of the world literary process of the late XIX – early XX century.....	238
Olha HOIDA	
Use of Englishmen in modern German.....	243
Nataliia HOLUBENKO	
Cognitive-discursive features of functioning of the lexical means of modality in intersemiotic translation.....	250
Alina HONCHARENKO	
Theonymical vocabulary in the Kyiv-Pechersk patericon text.....	255
Yuliia HRYSHCHUK	
Adaptation of the computer information service «STIMULUS» to the procedure of processing the results of a psycholinguistic experiment.....	261

Andriy GURDUZ	
Conceptualism of Steven Sherrill's novel "The Minotaur takes a cigarette break".....	266
Olha DERHACHOVA	
Eyes as an expression of hero's mental world (on the material of Oleksandr Zhovna's works).....	272
Oksana DYNARENKO	
Auldous Huxley as a literary prophet: from Utopia to Anti-Utopia (Dystopia).....	277
Oksana DOBROVOLSKA	
Functional assimilation of Norman borrowings in middle English: chronological aspect.....	283
Olga DOLGUSHEVA, Tetiana KIBALNIKOVA	
Mediative competence of EFL students' professionally oriented speech.....	291
Olesia YEHOVA, Anna ZINCHENKO, Oksana TURYSHEVA	
The semantics of terrorism: notional profile of language expression.....	297
Olga LYTVYVENKO, Olga RYZHCHEKO	
Ways of mastering scientific terminology in the process of studying English as a foreign language by students of non-philological specialties.....	304
Viktorii LIULKA, Alla DEDUKHNO	
Communicative strategies of English within the framework of the learning discourse.....	309
Iryna MALYSHIVSKA, Olha BILYK, Natalia PYLIACHYK	
Ian Mcewen's «Amsterdam» in the context of ekphrastic discourse.....	315
Victoriia MYKHAILENKO	
Mykola Chyrskyi is an original artist of the Ukrainian diaspora.....	322
Lyubov MIROSHNICHENKO	
Peculiarity of female images in the collection "Hands and Soul" by Myroslav Dochynets.....	327
Yevhenia NIKIFOROVA, Olena POPIVNIAK, Elizaveta GALITSKA	
Semantic space of the perfume and cosmetic names.....	333
Natalia PAVLYK	
The image of Taras Shevchenko in the projections of the negative.....	344
Valentyna SOTNYKOVA	
Author's concept of artist and art by Volodymyr Bazylevskyi.....	351
Svitlana FEDORENKO, Olga BESKLETNA	
Radicalization of Russian political discourse.....	358
Olha FEDKO	
Formation of communicative competence of foreign students in the process of studying the Ukrainian language.....	363
Ivanna FETSKO	
Linguistic aspects of analysis of terminological system of natural museum work.....	367
Liliia SHKOLIAR, Yevheniia DEHTIAROVA, Volodymyr KHMEL	
French textbook. Concept and structure (based on the textbook of V.V. Khmel «Communication in the field of international economic relations»).....	374
Larysa YAROVA, Ganna POLISHCHUK	
Linguistic features of the headline complex of online news text.....	380
Olena YARTSEVA, Iryna MOROZOVA	
Lingual principles of profiling virtual personality.....	386

PEDAGOGY

Aishe Emre ALTYNAY	
Use of active and interactive learning methods in the training of pedagogical staff.....	393
Iryna APRIELIEVA, Svitlana KOLOSOVA	
Characteristics of the personality of the teacher in the context implementation of the principles and ideas of partnership pedagogy.....	399

.....	
Alla BARBINOVA	
Development of information and digital competence of future educational managers in conditions of innovative educational activity.....	408
Tetiana BELINSKA, Liudmyla VASYLEVSKA-SKUPA, Lolita KOSTIUK	
The use of interactive methods in music art lessons as a means of soft skills formation in primary school students.....	414
Olena BIELOVA	
Diagnosis of motivating orientation of children of older preschool age with logopathology.....	419
Lina BILOUS	
Humanitarization of higher technical education of ukraine: research in domestic scientific periodicals.....	424
Lesia HAPON, Olga PETRYSHYNA	
Formative assessment at the ukrainian language and literature lessons in the context of the new Ukrainian school implementation.....	433
Larysa HARTSUNOVA, Larysa ANDREIKO	
The use of ICT in the training of translators: creating a portfolio site.....	442
Olexander GNYDIUK, Oleksandr SHTYKUN, AndriyPORIADKO	
Problems of organization of physical training of countries of the Soviet Union.....	447
Xiao Feng GUO, Tatiana OSADCHA	
Multifunctional approach as a principle of providing vocal and professional, conducting and choral training of future music art teachers.....	456
Liudmyla HONCHAR	
Theoretical interpretation of family-oriented expectations of modern students.....	463
Olena HORDIENKO	
The problem of studying the Ukrainian art of word in relations with foreign literature in the historical aspect..	468
Victoriia HRYNKO, Valentyna MATHASH, Zoriana VAKOLIA	
The formation of national and civic consciousness of the recipients of primary education by means of pedagogical local history.....	474
Tahmina Binnat JABBAROVA	
Criteria for formation of new teaching thoughts.....	482
Yaroslav DOLHIKH	
Musical practice of music specialists through the prism of the theory of socio-cultural activities.....	490
Lyubov DOLNIKOVA, Iryna HUDZ	
Contributing factors to the formation and development of creativity on the basis of technical literacy.....	499
Halyna ZALUTSKA	
History of foreign languages teaching at Lviv Polytechnic national university in 1816 – 1939.....	505
Kenul Yashar ISKENDEROVA	
Features of experimental learning in the study of time forms of the English language.....	512
Christos KATIS	
The professional development of teachers in Greece: a critical overview of the concept.....	520
Oksana KINDZHYBALA	
The content of Korean-speaking linguistic and socio-cultural competence in the speech of future philologist...	528
Tetiana KNYSH, Alla KOZAK, Oksana IVANASHKO	
Psychological and pedagogical features of adaptation of educational process in institutions of higher education in the conditions of martial law.....	534
Andriy KOVALENKO, Liudmyla HLUSHOK	
Foreign language skills integration within communicative language teaching approach in basic general secondary school	542
Anna KOVTUN, Marina KORDUBAN	
Organizational and pedagogical conditions of preparation of future educators for the application of music in artistic and aesthetic education.....	548
.....	

<hr/>	
Alla KONDRASHOVA, Iryna NAZARENKO, Nataliia DEMIANIUK	
The role of interactive platforms in the study of foreign languages by students of technical institutions of higher education.....	555
Larysa KOSTENKO, Tetyana OKOLNYCHA	
Aesthetic education of students of secondary education institutions in extracurricular activities in Henderson Guberniya (second half of XIX – early XXI).....	564
Svetlana LAZARENKO	
Game methods and technologies in the project of teaching the Ukrainian language as a foreign language.....	570
Lesya LYMAR	
Methods of training the English language communicative academic competence in future medical PhDs by distance teaching.....	575
Alla LYTUVYENKO	
Information technologies in the professional activity of a culturologist.....	580
Svitlana LUKIANCHUK, Maryna KOMOGOROVA	
Formation of foreign language communicative competence in students of pedagogical higher educational establishments: practical experience.....	586
Dmytro MAZIN, Lyudmila NESTERENKO	
Psychological contact establishing methods during professionally-oriented foreign language teaching (on the example of English language).....	591
Oleh MALYSHEVSKYI, Yuliia HVOZDETSKA	
Research of some aspects of the genesis of the concept of “professional culture”.....	598
Oleksandra MARKIV, Oksana ZARIVNA, Ivan MARKIV	
Comment as a tool of manipulation of public consciousness in conditions of war (on the issue of information and psychological operations).....	604
Alla MORENTSOVA	
Self-regulated learning in institutions of higher education.....	610
Firida Firudin MUSTAFAYEVA	
The role of simulation in teaching mathematics in primary school.....	615
Lyudmyla NOVAKIVSKA	
Practical application of written exercises as prerequisite for students 'creative activity in Gavrilov's pedagogical heritage.....	620
Tatiana NOSACHENKO, Olena SHPITALYOVA	
Formation of visual culture of future teachers of fine arts by means of floristic design.....	625
Iryna OZMINSKA	
Influence of innovative technologies on motivation and foreign language learning.....	632
Magdalena OPACHKO, Marianna MARUSINETS	
Current trends in the pedagogical staff professional development in the multicultural space of the USA.....	638
Anna PAVLIUK	
Language picture of the world in modern german language textbooks for secondary schools.....	644
Antonina PAK	
Formation of socio-cultural competence in the process of Korean language study.....	651
Oksana PASKO, Svetlana DONCHENKO	
Implementation of the interdisciplinary relationship of the composition and color sciences in the process of preparing future designers.....	657
Tetiana PYLAIEVA, Aurika LESHCHINSKA	
Use of video materials in foreign language classes as a means of forming communicative competence.....	661
Maryna RYZHENKO, Olena ANISENKO, Olha HNATYSHEVA	
Using podcasts to develop speaking and listening skills in learning foreign languages.....	668
Olena SALI	
Distance learning as one of the forms of formation foreign language`s socio-cultural competence of future philologists.....	675
<hr/>	

.....

Marina SIDOROVICH
Introduction of stem education as an interdisciplinary approach by means of research activities of applicants in the training of future biology teachers.....681

Nataliia SYMONENKO
Peculiarities of “flipped classroom” technology application in higher medical education in the USA.....688

Tamara TURCHYN, Tetiana FOROSTIUK, Vitaly FOROSTIUK
Professional competence formation of future pedagogical employee in the conditions of dual education.....694

Andrii ULISHCHENKO, Violetta ULISHCHENKO
Peculiarities of immersion educational technologies in higher school.....702

Halyna TSYHURA
Specificity of organizational and pedagogical conditions of training of future specialists in physical culture and sport for educational activities for sustainable development.....711

Natalia CHERNYSHOVA
Introduction of CLIL elements when teaching English to students of non-linguistic departments.....717

Olha CHERNOVOL
International and national experience of preparing foreign medical students for professional communication in a distance learning.....722

Olena CHEKHRATOVA, Tetiana POHORIELOVA
Developing future foreign language teachers professional competence by creating a favorable educational environment.....730

Tetiana SHVETS, Nataliia SHVETS, Olexander SHVETS
Methodics of forming country-specific competence for future foreign languages teachers at secondary education establishments (linguistic aspect).....738

Ganna SHEVCHUK
Ukrainian education under the wartime challenges.....745

REVIEWS

Ivan ZYMOMRYA, Mariia YAKUBOVSKA, Mykola ZYMOMRYA
Models of human-centered pedagogy in the Polish-Ukrainian scientific dialogue.....750

Vitalii TELVAK
A new study of the intellectual culture of Ukrainian emigrants: an academic tradition of the Ukrainian emigre community: history and modernity.....755

НОТАТКИ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 51

ISSUE 51

Редактори-упорядники

Микола Пантюк

Андрій Душний

Василь Ільницький

Іван Зимомря

Здано до набору 16.05.2022 р. Підписано до друку 01.06.2022 р.

Гарнітура Times New Roman. Формат 64×84/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 89,75. Зам. № 0622/231. Наклад 300 прим.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефони: +38 (048) 709 38 69,

+38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6424 від 04.10.2018 р.